

NEDELJA

14-21 NOVEMBAR

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave
Autor: Dušan Daković

SADRŽAJ:

NAFTA:

- EU kaže da ruski sistem naftnih izoznih carina krši pravila STO.....OVDE
- BP: SAD će do 2035. srezati uvoz nafte za 75%.....OVDE
- Rosnjeft do kraja godine objavljuje novi plan za Arktik.....OVDE
- Igor Sečin u utorak u Beču – dva dana pred sastanak OPEC-a.....OVDE
- Predsednik Venecuele: Obaranje cene nafte zavera SAD protiv Rusije.....OVDE
- Direktor EIA: Moguće da cena WTI padne na 50 dolara!.....OVDE
- IEA ne očekuje brz oporavak cena nafte – naprotiv.....OVDE
- Pet najvećih gubitnika na pojeftinjenju nafte.....OVDE
- Gasprom njeft: Rekordno brzo testiranje bušotine u polju Dolginskoje.....OVDE

GAS:

- TAP spreman da, po potrebi, udvostruči kapacitet.....OVDE
- Južni tok više nije prioritet za Italiju.....OVDE
- Južni tok jedino rešenje za Mađarsku.....OVDE

REGION:

- Bloomberg: Američka Klesch grupa želi Inu.....OVDE
- SAD privolele Zagreb da prihvati posredovanje oko Ine – ista poruka Pešti.....OVDE
- Josipović: Iz Rusije „vrlo ozbiljne“ najave zatvaranja brodske rafinerije nafte.....OVDE
- Cene goriva u Hrvatskoj i treću nedelju na dole.....OVDE

NAFTA

EU kaže da ruski sistem naftnih izoznih carina krši pravila STO

BRISEL – Evropska unija je saopštila Rusiji da njen sistem izvoznih carina na naftu krši pravila Svetske trgovinske organizacije (STO) diskriminatornim pristupom – u korist Kine, a na štetu evropskih kupaca,

navele su u utorak diplomate upućene u ovu temu. Jedan trgovinski zvaničnik je rekao da je ovo novo pitanje, u inače starim EU prigovorima Moskvi povodom carina na izvoz ruske nafte, pokrenuto u ponedeljak na sastanku jednog komiteta STO. Neimenovani zvaničnik je rekao da bi Brisel tim povodom mogao da pokrene formalnu tužbu protiv Rusije unutar STO. EU prigovara Rusiji na preferencijalnim poreskim režimima koje odobrava za određena polja na istoku Sibira, odakle se nafta sistemom ESPO izvozi u Kinu i na obalu Pacifika. Spor

eskalira u situaciji kada Moskva, pritisnuta sankcijama SAD i EU, nastoji da pojača izvoz nafte i prirodnog gasa u kinu i na azijska tržišta, primećuje **EurActiv**. Iz Moskve pojašnjavaju da su različite carinske stope posledica različitog kvaliteta sirove nafte proizvedene u određenim poljima, dok EU to smatra „jedinstvenim proizvodom“ i predlaže Rusiji da carinske namete zameni jednom rudnom rentom, navodi pomenuti izvor.

BP: SAD će do 2035. srezati uvoz nafte za 75%

LONDON – BP u svom najnovijem godišnjem energetsom pregledu navodi da će potrošnja nafte najsporije rasti u poređenju sa svim drugim fosilnim gorivima, sa godišnjim prosekom od svega 0,8%. Uprkos toga i ovo će rezultirati time da će u 2035. potrošnja nafte biti za 19 miliona barela na dan veća od one iz 2012., procenjuju analitičari britanskog naftnog kolosa, a prenosi u utorak **CNBC**. Celokupno neto povećanje potražnje za naftom očekuje se da će doći van

BP Energy Outlook 2035

bp.com/energyoutlook
#BPstats

OECD zemalja – praktično u totalu iz Kine. Indije i sa Bliskog istoka. Što se tiče ponude, rast se očekuje da do 2035. prvenstveno dođe iz obe Amerike i sa Bliskog istoka. Više od polovine dodatne isporuke nafte poteći će iz ne-OPEC zemalja, sa rastom proizvodnje iz naftnih škriljaca u SAD, kanadskog naftnog peska i brazilskih ultradubokih offshore izvora i biogoriva – što će više nego nadomestiti pad izazvan crpljenjem starih polja širom sveta. BP-ov tim analitičara očekuje da SAD do 2035. godine smanje uvoz nafte za bezmalo 75% u odnosu na 2012.

**ЖИВОТ НИКАД
НЕ МОЖЕ ДА СТАНЕ**

Енергија живота

Rosnjeft do kraja godine objavljuje novi plan za Arktik

MOSKVA – Rosnjeft traži alternativne puteve za razvoj izvora nafte i gasa u ruskim vodama Arktika, pošto je američki ExxonMobil morao da se povinuje sankcijama Zapada i suspenduje sprovođenje strateškog dogovora koji je bio potpisao sa ruskim državnim naftnim kolosom, saopšteno je iz vlade u Moskvi. Ministar Rusije za prirodna bogatstva Sergej Donskoj rekao je u utorak na press konferenciji da je Rosnjeft pozvao kineske kompanije da učestvuju u ovim projektima. On je dodao da Rosnjeft namerava da objavi planove razvoja arktičkog projekta pre kraja ove godine. *Upstream*

CEO Rosnjefta Igor Sečín

CEO Rosnjefta Igor Sečín

Igor Sečín u utorak u Beču – dva dana pred sastanak OPEC-a

MOSKVA – Čelnik Rosnjefta Igor Sečín dolazi 25. novembra u Beč, dva dana pred održavanje ministarske konferencije OPEC-a u glavnom gradu Austrije. Iako iz ruske državne naftne kompanije ne navode razloge

ove posete, jasno je da Sečín u Beču razgovarati sa ministrima zemalja izvoznica nafte o merama koje nameravaju da preduzmu u svetlu dramatičnog pada cena nafte, pišu kako *ruski*, tako i *inostrani mediji*. Naftno tržište sa napetom pažnjom čeka na reakciju OPEC-a, odnosno hoće li doneti odluku da smanjenjem proizvodnje parira trendovima koji su oborili cene barela za više od 30% od juna na ovamo – prvenstveno smanjenoj potražnji Kine i uvećanoj proizvodnji škiljne

nafte u SAD. Sečín je tada kao vicepremijer prisustvovao sastancima OPEC-a 2008. i 2009. kada su se cene nafte srozale sa izbijanjem finansijske krize na Zapadu, ali je Rusija odbila da se pridruži kartelu u odluci da smanji proizvodnju.

Pet najvećih gubitnika na pojeftinjenju nafte

NJUJORK - *MW MarketWatch* u uvodniku u četvrtak navodi kojih će pet zemalja biti najviše pogođeni padom cena nafte, koja je i ove nedelje nastavila da gubi vrednost spišavajući cenu Brenta prvi put u više od četiri godine ispod psihološke granice od 80 dolara, preko 30% manje od 115\$ koliko se barel severnomorskog brenda prodavao u junu. (1) Sa cenom nafte od 50 do 60 dolara proizvodnja škriljne nafte u SAD mogla bi da bude u potpunosti obustavljena. (2,3) Nigeriji i Venecueli je potreban barel od 126\$ da bi održale budžet na pozitivnoj nuli, ocenila je Deutsche Bank. (4) Iranu je budžetska ravnoteža narušena već sa cenom nafte od 135\$. (5) Rusija, prema ovom portalu, može biti najveći gubitnik, jer joj je potrebna cena nafte od 100\$ da bi održala državnu kasu u ravnoteži.

IEA ne očekuje brz oporavak cena nafte – naprotiv

PARIZ - Naftna tržišta ušla su u novu eru, obeleženu sporijim privrednim rastom Kine i uzletom američke naftne proizvodnje, zbog čega je povratak na visoke cene 'crnoga zlata' malo verovatan, procenjuje Međunarodna agencija za energetiku (IEA). Iako se pariska agencija obično uzdržava od iznošenja prognoza o kretanju cena nafte, u svom najnovijem mesečnom izveštaju navela je da bi cene barela mogle dodatno pasti u 2015. godini, sa sadašnjih najnižih razina od 2010. godine, od oko 80 dolara, prenosi Reuters. "Ako ne bude poremećaja u ponudi, dalji pad cena moguć je u prvoj polovini 2015.", ističu iz IEA. "Pritisak na OPEC da smanji svoju proizvodnju sve više jača, ali u ovom trenutku izgleda da nema jasnog konsenzusa o službenom smanjenju proizvodnje uoči njihove ministarske konferencije u Beču" zakazane za iduću nedelju kaže IEA. Proizvodnja članica OPEC-a u oktobru je nešto smanjena, za 150.000 barela dnevno (bd), na ukupno 30,60 miliona bd, što je i dalje iznad službeno dogovorene kvote od 30 mbd. IEA procenjuje da će potražnja za OPEC-ovom naftom iduće godine iznositi 29,2 mbd, čime je snizila svoju raniju procenu za 100.000 bd. A rast globalne potražnje za naftom u 2015. u IEA i dalje procenjuju na 1,13 mbd, s ove godine zabeleženih 680.000 bd, najnižeg nivoa u poslednjih pet godina. "Sve je jasnije da smo ušli u novo poglavlje u istoriji naftnih tržišta", konstatuje IEA.

Kartica koja štedi za Vas

LUKOIL
korporativna
TAXI kartica

Prilika za sve taksiste koji žele da optimizuju i kontrolišu troškove svog poslovanja

 LUK **LUKOIL**
Uvek u pokretu

Predsednik Venecuele: Obaranje cene nafte zavera SAD protiv Rusije

KARAKAS - Predsednik Venecuele Nikolas Maduro optužio je u sredu 19. novembra SAD da stoje iza naglog pada cena nafte „kako bi naškodile interesima Rusije. On je u TV obraćanju naciji istovremeno rekao da je poštena cena nafte od sto dolara za barel. Maduro je dodao da bi ta cena obezbedila stabilnu proizvodnju nafte, odnosno garantovala nastavak potrebnih investicija u upstream sektor. **APA**

Direktor EIA: Moguće da cena WTI padne na 50 dolara!

HJUSTON - Adam Sieminski, direktor Energetske informativne administracije (EIA) Ministarstva energije SAD, smatra da je moguće da cena (američke lake) nafte padne čak do 50 dolara za barel i upozorava da će proizvodnja škriljne nafte u Americi stati ako cena padne na 60\$. „Većina analitičara predviđa da će cena WTI nafte pasti na 62\$ u 2015.“, rekao je on i utorak na jednoj konferenciji u Hjustonu. Sieminski je kazao da se trenutno u EIA prave analize mogućih posledica pada cena nafte i dodao da SAD ne bi proširivali proizvodnju nafte iz škriljaca pri ceni barela od 60\$. *Itar-Tass*

Gasprom njeft: Rekordno brzo testiranje bušotine u polju Dolginskoje

MOSKVA – Gasprom njeft je saopštio da je njegova podfirma Gaspromnjeft-Sahalin završila u rekordno kratkom vremenu testiranje letos probijene bušotine na njegovom naftnom polju Dolginskoje u uglavnom zaleđenom moru Pečora. Na osnovu novih rezultata uradiće se dalji program razvoja ovog ležišta. Istraživačka bušotina probijena je u avgustu do dubine od 3.500 metara u severnom delu polja prenosi u ponedeljak portal *World Oil*.

СВЕТ ОКО НАС ПОКРЕЋЕ ЕНЕРГИЈА,
НАЈБОЉА ЈЕ ОНА КОЈА ГА ЧУВА.

ЈП "СРБИЈАГАС"

Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1549; +381 21 481 2703

Факс: +381 21 481 1305

www.srbijagas.com

GAS

Južni tok više nije prioritet za Italiju

RIM - Italijanska ministarka industrije Federica Guidi kazala je u sredu da projekat gasovoda Južni tok više nije prioritet. Italijanska državna naftna kompanija Eni je deoničar i prvi partner sa kojim se ruski Gasprom udružio prilikom lansiranja tog projekta. "To je korisna infrastruktura, ali možda više nije na popisu prioriteta", kazala je Guidi novinarima u Rimu. "Čak i ako s jedne strane pomaže diversifikaciji tranzita gas, s druge, kad je reč o snabdevanju, ima neke slabe tačke", dodala je ona ne elaboprirajući ovaj stav. **EurActiv**

Južni tok jedino rešenje za Mađarsku

BUDIMPEŠTA - Mađarska planira da počne gradnju svoje deonice Južnog toka iduće godine uprkos protivljenju Evropske unije i SAD, jer taj projekat smatra jednim načinom za obezbeđenje snabdevanja zemlja gasom, rekao je jedan visoki funkcioner mađarske vlade. (Alternativni EU projekat gasovoda) "Nabucco neće se graditi i posle gotovo 10 godina oklevanja, a posebno u svetlu situacije u Ukrajini, moramo delovati. To je nužnost", rekao je mađarski državni sekretar za energetska pitanja Andras Aradszki u intervjuu za **Reuters**. "Svi upiru prstom u Mađarsku, ali zaboravljamo da Hrvatska od 2013. nije uspela da realizuje plan investicija koje bi omogućile transport gasa iz Hrvatske u Mađarsku. Isto vredi i za Rumuniju." "Gasovod Severni tok sagrađen je da bi se eliminisao rizik iz Belorusije. Ovo je ista situacija", rekao je Aradszki.

TAP spreman da, po potrebi, udvostruči kapacitet

BAKU - Trans-jadranski gasovod (TAP) je spreman da udvostruči transportne kapacitete kada to u budućnosti bude moguće, izjavio je predstavnik kompanije koja razvija taj projekat: On se osvrnuo na informacije da bi TAP-om osim gasa iz azerbejdžanskog kaspiskog mega polja Šah Deniz, mogao da se transportuje na tržište Evrope i gas iz drugih izvora, poput Turkmenistana. "U budućnosti, TAP može da poveća svoje kapacitete na oko 20 milijardi m3 godišnje, kada veće količine gasa budu dostupne za transport", rekao je predstavnik TAP-a, javlja *Azernews*. Inicijalni kapacitet tog gasovoda je 10 milijardi kubika godišnje, a njegova izgradnja započeće iduće godine.

SUSEDI I REGION

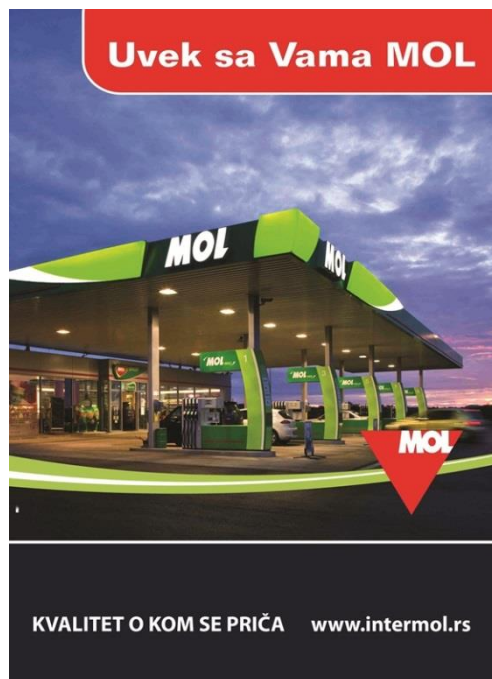
Bloomberg: Američka Klesch grupa želi Inu

ŽENEVA, ZAGREB, BUDIMPEŠTA - *Bloomberg* je u sredu objavio da Klesch grupa, bazirana u Ženevi, vlasništvo američkog milijardera Garyja Klescha (foto), sprema ponudu za kupovinu MOL-ovih 49,1% udela u Ini. Pozivajući se na dva anonimna izvora, upućena u ovo pitanje, Klesch grupa, koja se, pored ostalog bavi proizvodnjom i trgovinom naftom, već radi dubinsko snimanje u Ini. Gary Klesch rekao je u jednom nedavnom intervjuu da želi da kupi pet-šest rafinerija u Evropi, ali je iz njegove kompanije odgovoreno Bloombergu da „za sad“ nemaju komentar na pomenutu informaciju. Američka agencija istovremeno navodi da je finansijski direktor Mola Jožef Simola rekao u sredu u intervjuu CNBC-u da će mađarska kompanija rado prodati udeo u Ini, ako ne uspe da se dogovori sa vladom Hrvatske o dva ključna kriterija. "Ina mora biti vođena kao profitabilna firma i želimo da zadržimo kontrolni udeo. Ako to ne uspe, rado ćemo prodati firmu", kazao je Simola.

SAD privolele Zagreb da prihvati posredovanje oko Ine – ista poruka Budimpešti

BUDIMPEŠTA, ZAGREB - Konsenzus oko budućnosti naftne kompanije Ina u interesu je i Hrvatske i Mađarske, kao i čitavog regiona, kazao je u ponedjeljak specijalni američki izaslanik za energetiku, a objavio mađarski portal **Politics.hu**. Na telefonskoj press konferenciji u organizaciji američke ambasade u Mađarskoj, zamenik pomoćnika državnog sekretara za energetska Amos Hochstein je izjavio da su Mađarska i Hrvatska "prirodni saveznici" i da ne bi trebalo dozvoliti da pitanja vezana uz Inu poremete njihovu saradnju. Inače, hrvatska Vlada je na poslednjoj sednici i službeno prihvatila američku ponudu o prijateljskoj arbitraži u razgovorima s MOL-om oko Ine. Ministar privrede Ivan Vrdoljak je odluku formulisao kao prihvatanje „pomagača ... a ne posrednika“ u pregovorima i dodao da će tog „podupiratelja“ odabrati u narednim nedeljama. Početkom novembra **Reuters** je objavio da SAD sprovodi diplomatsku ofanzivu kako bi zaustavile Mađarsku u mogućoj odluci da proda Rusiji udeo u Ini.

Josipović: Iz Rusije „vrlo ozbiljne“ najave zatvaranja brodske rafinerije nafte

ZAGREB - Hrvatski predsednik Ivo Josipović rekao je da je iz Rusije „dobio vrlo ozbiljne nagoveštaje da bi se mogla zatvoriti rafinerija nafte u Bosanskom Brodu“. On je 17. novembra u intervjuu za portal **eBrod**, dodao da rafinerija „izgleda nije rentabilna, pa vlasnici nemaju interesa da nastave posao“. **Energetika-net** potseća da je rafinerija nafte Brod, sa 1.300 zaposlenih, ostvarila u prvih devet meseci ove godine neto gubitak od 27,57 mil. KM, nešto manje od prošlogodišnjeg minusa od 30,80 mil. KM u istom periodu. Portal navodi sa se ovim ukupan gubitak brodske rafinerije popeo na 529,1 mil. KM. Akumulirani gubitak značajno je

premašio vrednost same rafinerije, konstatuje portal.

Cene goriva u Hrvatskoj i treću nedelju na dole

ZAGREB - Cene naftnih derivata padaju u Hrvatskoj i treću nedelju za redom. Prema informacijama portala **Cijenegoriva**, Ina je na svojim benzinskim stanicama u utorak snizila cenu litre Eurosupera 95 za 10 lipa, na 10,01 kuna (1,30 evra). Time će vozači za rezervoar od 50 litara plaćati čak 56,5 kn (7,35€) manje nego početkom jula. Cena Eurodizela snižena je za 6 lipa i sada iznosi 9,62 kn/l (1,25€).

**ЗА ЕФИКАСНИЈЕ
И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ**
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесете ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

**ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ**

